

4. https://studref.com/384689/turizm/printsipy_metody_arhitekturno_hudozhestvennogo_proektirovaniya
5. <http://www.firma-stroitel.ru/kinoteatr.html>
6. <https://kresla.nisma.com.ua/chto-nughno-znat-chtoby-otkryt-kinoteatr-v-ukraine/>
7. <http://www.tstu.ru/book/elib/pdf/2001/kulik2.pdf>
8. В. В. Адамович. Архитектурное проектирование общественных зданий и сооружений
9. Щербаков В. В., Быков В. Е., Белилин Г. К., Хазанов Д. Б. Архитектура кинотеатров, М., 1955.

УДК 069:7(477:74)

БУДІВЛЯ ОДЕСЬКОГО ХУДОЖНЬОГО МУЗЕЮ

Назарова Т., Брижатюк В., гр. ПЦБ-351.

Науковий керівник – к.т.н., доцент Бекірова М.М.

(кафедра Будівельної механіки, ОДАБА)

Будівля Художнього музею в Одесі на вул. Софіївській, 5а одна з найстаріших та красивіших у місті, згадується майже у всіх виданнях про пам'ятки Одеси. Між іншим, ця споруда не має достовірної історії будівництва: невідома точна дата зведення, дискусійним залишається ім'я автора проекту побудови.

Найбільш поширені версії відносять будівництво палацу до першого десятиріччя ХІХ ст. І належав він графу Станіславу Потоцькому, інші вважають, що належав графу Льву Олександровичу Нарішкіну, ім'ям котрого було названо узвіз, який веде до Пересипі (нині узвіз Марінеско).

Одним з перших про палац Потоцьких в Одесі написав у своїх мемуарах ад'ютант герцога Ришельє граф Рошюар. Описуючи перебування в Одесі М.А. Нарішкіної він згадує: «В має 1811 г нам дали знати, що в Одессу будет госпожа Нарышкина, урожденная Четвертинская. Герцог Ришельє поручил мне найти подобающее помещение. ... У графини Потоцкой был в Одессе великолепный дом, с прекрасно разбитым, выходящим к морю садом». Пізніше про життя в Одесі Нарішкіної в палаці Потоцької на початку ХІХ ст. писав О. Дерібас: «Экипаж за экипажем... подкатывают к роскошно иллюминированному подъезду дома Потоцкой, в котором заботами Ришельє по поручению государя Александра I было устроено

помещение для княгини Нарышкиной. Дом этот по Софиевской улице, перешедший к Юрьевичам, а от них к Маразли, принадлежит ныне городу. В его роскошных и изящных залах устроен городской музей изящных искусств».

Одним з перших атрибуцію будинку здійснив Альберт Едуардович Шейнс – в архітектурному розділі монографії «Одеса» (1895) власником палацу він назвав графа Нарішкіна. Цю версію підтримав у 1927р. професор В.І. Селінов, який вніс вагомий внесок в уточнення історій багатьох будівель I третини ХІХ ст. в Одесі. Проте вже в 1930 році Селінов відкинув цю версію і назвав будівлю Художнього музею «Палацом Потоцького», посилаючись на вищезгадані мемуари Рошуара та працю О. Де-Рібаса. Згодом ця версія утвердилася у радянських виданнях на майже 60 років, при цьому на питання чому на планах міста 1802, 1808 і 1814 років будівля палацу не була зображена відповіді не було.

Наприкінці 1980-х рр. нову версію висунула А.М. Шамрасва – головний мистецтвознавець інституту «Укрпроектреставрація». В Державному архіві Одеської області (ДАОО) вона знайшла документи, які дозволили уточнити відомості про перших власників будівлі та автора проекту. Першим власником ділянки на якій пізніше буде побудована будівля музею дійсно був граф Станіслав Потоцький (1753 – 1805) – польський магнат, якому належала велика кількість землі по всій імперії. В одному з численних маєтків він розбив парк для своєї дружини Софії - відомий сьогодні як «Софіївка» в Умані. Проте ніяких будівельних робіт він не здійснив, а незадовго до своєї смерті продав свої землі в Одесі інженеру Є.Х. Ферстеру. Останній недовго володів ними і через деякий час відмовився від права володіння. Тому міський Будівельний комітет вирішив віддати ці ділянки бригадиру Лопухіну, який зобов'язувався забудувати їх протягом року. Проте й він на протязі шести років ніяких будівельних робіт не здійснив. З цієї причини Будівельний комітет на початку 1810р. прийняв рішення передати ділянки під №№ 493, 494, 496 та 497 одеському купцю Мартину Васильовичу Католикову, зобов'язавши його здійснити будівництво «за затвердженим планом». Згідно з відкритим листом Будівельного комітету М.В. Католиков створив садибу, яка окрім одноповерхового будинку включала інші будівлі та «садові заведення». У 1823р. Католиков продав свою садибу Ользі Потоцькій (1802 – 1861) – доньці колишнього власника цих земель графа Станіслава Потоцького. Придбавши садибу Ольга Станіславовна почала зводити двоповерховий палац. У 1828р. Ольга Станіславовна Нарішкіна (на той час вона вже одружилася з генерал-майором Львом

Олександровичем Нарішкіним (1785 – 1846)) отримала відкритого листа від Будівельного комітету про завершене будівництво. Власне на плані міста 1826р. вже позначена пляма Н-подібної форми.

Слід зазначити, що поруч з садибою О.С. Нарішкіної мав ділянку її брат Олександр Потоцький, який успадкував її від матері Софії Потоцької (на честь якої вулиця названа Софіївською). Відомо, що від палацу відходило кілька підземних ходів, один з яких з'єднував обидві будівля Потоцьких-Нарішкіних. Після Польського повстання 1830-31 рр., у якому Олександр взяв участь, його власність була конфіскована й перейшла до володіння військового відомства, а хід був замуrowаний. Ще один хід вів в сторону моря, з виходом на вул. Приморську (на території Одеського професійного ліцею морського транспорту).

У виданні до століття міста згадується, що «палаццо известной Софии Потоцкой построенной над обрывом моря – перешло впоследствии в военное ведомство, а последним в 1838 г уступлено духовному ведомству для архиерейского дома». Зважаючи на вищевикладене можна вважати, що, скоріш за все, граф Рошюар описував в своїх мемуарах будівлю колишнього Архієрейського дому, яка розташована поруч з Художнім музеєм і, на початку XIX ст., дійсно належала графині Софії Потоцькій.

Стосовно автора проекту будівництва палацу, то А.М. Шамраєва вважає, що добудову двоповерхового палацу Нарішкіної здійснював відомий одеський архітектор Франц Боффо. Цю версію підтримує й М. Рашковецький, науковий співробітник Художнього музею.

Таким чином перший будівельний період палацу датується 1810 р. коли М.В. Католиковим споруджена одноповерхова будівля. Другий будівельний період – 1823-1828 тоді О.С. Нарішкіна (Потоцька) використавши одноповерхову будівлю створила двоповерховий палац, за проектом архітектора Ф. Боффо.

Палац Нарішкіних був одним з центрів світського життя Одеси II третини XIX ст. Не випадково імператор Микола I перебуваючи в Одесі відвідав палац 6 вересня 1837р., а на честь Олександра II відбувся бал 20 вересня 1859р.

У 1841р. родина Нарішкіних виїхала за кордон. Будинок та садиба здавалися в оренду. Господарі їм більше фактично не користувалися. Після смерті Ольги Станіславівни Нарішкіної у 1861 р в Берліні палац купив Станіслав Осипович Юр'євич (1800 – 1877) – очільник Вітебського губернського дворянства, колекціонер витворів мистецтва, член Одеського товариства витончених мистецтв. Наступним володарем палацу став одеській міський голова та відомий меценат

Григорій Григорович Маразлі (1831 – 1907), який у квітні 1888р. купив у Фелікса Станіславовича Юр'євича «за 140000 руб. двор состоящий в Одессе ... по Софиевской улице». Фактично Маразлі викупив будівлю з казни, тому що у 1875р. С.О. Юр'євич заклав будинок і не встиг погасити позику. В листопаді 1889р. Г.Г. Маразлі подарував палац місту для розміщення музею «изящных искусств и прикладных знаний», а у 1892р. оформив дар юридично.

У 1891р. архітектором Н.К. Толвінським була здійснена перебудова палацу під потреби музею витончених мистецтв.

Ще до відкриття музею приміщення палацу використовувалися як виставкові зали. Зокрема у 1895 році, з 15 травня по 1 жовтня, тут проходила виставка Російського технічного товариства «Домостроительство и Домоустройство», на якій були продемонстровані «все предметы по домостроительству и домоустройству». Для цієї виставки архітектором А.І. Бернардацці були збудовані декорації підвалу «грот».

Художній музей відкрився 24 жовтня 1899р. за ініціативи Одеського товариства витончених мистецтв, яке й завідувало ним на основі угоди підписаної Радою товариства та Міським громадським управлінням. Безпосереднє керівництво музеєм на початкових етапах здійснювалося музейною комісією, яку обрала Рада товариства у складі: професор А.А. Павловський, художники К.К. Костанді, П.А. Нілус, А.А. Попов, Б.В. Едуардс. Секретарем комісії та хранителем музею був В.П. Куровський.

На 1 січня 1900р. музейна колекція вже нараховувала 166 експонатів. Значна частина збірки Товариства витончених мистецтв була сформована завдяки витворам, надісланими Петербурзькою академією мистецтв, тому цілком природно, що академічні роботи стали ядром всієї колекції сучасного Художнього музею. Надалі колекція музею збільшувалася здебільшого завдяки дарункам меценатів.

Кошти на утримання музею склалися з двох джерел. Першим були асигнування Одеського міського громадського управління, другим – прибутки від надання приміщень музею для виставок Товариства південноросійських художників, Товариству пересувних художніх виставок та журналу «Світ мистецтва».

Виставки Товариства південноросійських художників в приміщенні Музею стали проводитися щорічно, починаючи з 29 вересня 1901 року. Виключенням став 1914р., коли художники організували благодійну виставку-лотерею на користь жертв війни в іншій будівлі.

Звіти музею за 1909-1912рр. свідчать про те, що в середньому він був відкритий «для безкоштовного відвідування 185 днів на рік, а музейну експозицію щорічно оглядали близько 2000 чоловік.

Одна з головних функцій музею була в тому, що він надавав свої фонди для користування молодими художниками, переважно учням Художнього училища, які копіювали картини, що були в музеї.

З 1917 по 1921 роки хранителем музею був відомий одеський художник Кіріак Костанді.. В цей час штат музею складався з трьох осіб: хранителя та двох прибиральниць. Частина приміщень музею, розташованих у правому флігелі, у 1900-1930-ті роки використовувались як житлові – їх займала родина глядача. Завдяки його зусиллям в роки Громадянської війни збереглися не лише фонди Художнього музею, але й частина картин з приватних галерей А.П. Русова та графа М.М. Толстого, які нині перебувають в збірці музею.

Слід зазначити, що крім Художнього музею в будівлі подарованій місту Григорієм Маразлі у 1898-1920-х рр. розташовувався Міський педагогічний музей. В цьому музеї зберігалася колекція різноманітних навчальних посібників, зразків праці по дереву.

В роки Великої Вітчизняної війни частина більша частина експонатів була евакуйована в східні райони СРСР. Під час бойових дій будівля музею зазнала пошкоджень, також зазнали втрат музейні фонди. З березня 1945р. музей знову розпочав свою роботу.

Сьогодні колекція Художнього музею одна з найбільших в Україні. Вона охоплює всі види образотворчого мистецтва: живопис, графіку, скульптуру, декоративно-ужиткове, і включає твори російських і українських майстрів іконопису від XVIст. до сучасності, нараховуючи більше 10 тис оригінальних робіт. В експозиції музею представлені твори визнаних майстрів: Д. Левицького, В. Тропініна, О. Кіпренського; художників-передвижників І. Крамського, І. Левітана, А. Саврасова, І. Шишкіна, А. Куїнджі, І. Рєпіна, В. Сурікова; одеських художників К. Костанді, Г. Ладиженського, П.Нілуса. Відділ сучасного мистецтва представляє художнє життя Одеси з 20-х років XX століття по сьогоднішній день. В експозиції представлені кращі роботи художників Одеси та інших регіонів України.

Література

1. Рашковецкий М. Тайна «дворца Потоцького» – Вечерня Одеса №183 (5118), № 186 (5121)
2. Решетов С., Ижик Л. Григорий Маразли, честь паче почете – Одесса: ТЭС, 2012 – 352с.
3. Селінов В.І. Архітектурні пам'ятки старої Одеси – Одеса, 1930.

4. Солодова В. Музеи Одессы 1825-1917// Вісник Одеського історико-краєзнавчого музею – Одеса, 2005 – с.4-18.

5. Шамраєва А. Про нову дату будівництва Художнього музею в Одесі// Архітектурна спадщина України - №4 – 1997 – с.173-178.

УДК 693.9.05

СОВРЕМЕННОЕ МОДУЛЬНОЕ ДОМОСТРОЕНИЕ

Нартюв В.В., гр. ПГС-445.

Научный руководитель – доцент Лукашенко Л. Э.

(кафедра Технологии строительного производства, ОГАСА)

Актуальность. Строительство модульных домов – тенденция, которая сегодня переживает новое рождение и набирает популярность во всем мире. Здания из готовых блоков отличаются энергоэффективностью, возможностью монтажа в стесненных и неблагоприятных условиях, высокой скоростью и технологичностью сборки. При необходимости модули можно демонтировать и перемещать на другое место с минимальными затратами.

Цель работы проанализировать зарубежный и украинский опыт и перспективы модульного домостроения, основные преимущества использования данной технологии и наиболее рационального применения.

Суть этой технологии заключается в том, что будущий дом фактически строится на заводе, где изготавливаются его отдельные элементы, которые остаются лишь смонтировать в единое целое на стройплощадке. Она позволяет возводить здания в максимально сжатые сроки при небольших трудозатратах и при этом снизить их стоимость.

Индустриальное объемно-модульное домостроение получило наибольшее развитие в США, где на заводах по каркасной технологии выпускают тысячи домов в год. Дома заводского изготовления занимают значительный сектор жилищного строительства и их производят сотни заводов. В настоящее время свыше 20% новых домов в США сооружают именно по этой технологии (в отдельных штатах доля объемно-модульных домов доходит до 70%). По данным Национальной строительной ассоциации США, в коттеджах, построенных по «быстрым» технологиям, живут около 20 млн